

ПОНЯТІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБҐРУНТУВАННЯ ВИМОГ ДО НОВИХ ЕКОЛОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОБНИЦТВА

Янчик О.Г.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Найважливішим принципом боротьби з забруднювачами навколишнього середовища (НПС) є принцип своєчасного і повного розвитку технологій з використанням організаційно-технічних методів, як основним способом боротьби з забруднювачами НПС.

Реалізація наведеного принципу можлива лише за умови створення екологічних технологій виробництва, що досягається шляхом коректного теоретичного обґрунтування і подальшої реалізації на практиці вимог до цих технологій.

Недосконалим залишається і понятійний апарат галузі, незважаючи на певні напрацювання останніх років, а практика застосування деяких з термінів та визначень понять у сфері обґрунтування вимог свідчить про певну суперечність та неоднозначність поглядів з цього питання.

За аналізом для складових екологічної технології виробництва найбільш суттєвими, такими, що визначають спроможність технологічного процесу виробництва вирішувати поставлені перед ними завдання, властивостями є оперативність і живучість, а узагальненою властивістю складних технологічних процесів виробництва є стійкість.

Обґрунтування вимог до тої чи іншої системи полягає у визначенні потрібних значень показників основних властивостей системи, що надає можливість здійснити синтез технологічного процесу з бажаними (необхідними) параметрами.

За аналізом показниками, що характеризують наведені властивості, можуть бути:

- стійкість технологічного процесу: коефіцієнт стійкості технологічного процесу;
- живучість технологічного процесу: ймовірність збережуваності екологічної технології виробництва;
- достатність запасів сировини: обсяг запасів сировини, який задовольняє потребу для виробництва протягом певного періоду;
- своєчасність (оперативність) забезпечення: час, який витрачається на вирішення того чи іншого завдання виробництва;
- економічність технологічного процесу: вартість екологічної технології виробництва.

Проведення розрахунків значень обраних показників, які задовольняють встановленим критеріям, і є вимогами до екологічної технології виробництва, реалізація яких у технологічному процесі забезпечуватиме її відповідність поставленим завданням.